

csolta a zsidó vezetőknek azt a kijelentését, hogy az „evakuálás” folytatása esetén a tárgyalások elveszítének komolyságukat, és értelmetlenné válnának. Másnap Himmler hozzájárulását adta Becher javaslatához.¹¹⁶

A megbeszélések második fordulójára szeptember 3. és 5. között került sor ugyanott. Becher ezen nem jelent meg, mert nem volt hajlandó kitenni magát még egy „megaláztatásnak”. Mayerhez felváltva Wyler és Bigar csatlakozott a tárgyalásokon. Noha a zsidó vezetők alapállása azzal volt, hogy nem tesznek engedményeket, két fejlemény arra kismette őket, hogy valamivel kevésbé legyenek hajthatatlanok. Egyrészt szeptember 1-jén McClelland tudomására hozta Mayernek, hogy a Háborús Menekültügyi Hivatal kész átutalni 2 millió dollárt a tárgyalások céljára. (Az összeg tényleges felhasználására soha nem adtak engedélyt.) Másrészt az augusztus 28-i szlovákiai nemzeti felkelés nyomán a nácik – ürügyül használva a zsidók részvételét a lázadásban – felújították a szlovákiai zsidó közösség elleni irtó hadjáratukat. E tényezők ismeretében Mayer kijelentette, hogy elvben hajlandó svájci szervezetének bankszámlája terhére letétbe helyezni 5 millió svájci frankot, és igyekezni fog rábírni a svájci hatóságokat, tegyék lehetővé, hogy a pénzből az SS tetszőleges árut vásárolhasson Svájc területén. Bár alkut kötni nem sikerült, a németekben az a benyomás alakult ki, hogy a zsidó vezetők, feltehetőleg a mögöttük álló nyugati erőkkel együtt, érdeklődnek az ajánlatuk iránt, és készek folytatni a tárgyalásokat.

A harmadik találkozót Mayer kezdeményezte. Szeptember 26-án sürgönyözött Budapestre, hogy számlát nyitna egy svájci bankban a nácik javára. Három nappal később találkozott a budapesti csoporttal, amelyet ezúttal Herbert Kettlitz vezetett. (Grüsont időközben Budapestről más-hová helyezték, állítólag azért, mert Pozsonyban szeptember 24-én a szlovák zsidók érdekében szót emelő Kasztnerhez csatlakozott.) Ez a találkozó már több eredményt ígért. Most legalább konkrét ajánlat hangzott el. Tudatták Becherrel, hogy rendelkezésére bocsátanának bizonyos összeget, melyet Svájcban árura válthatna, feltéve hogy a németek beszüntetik a szlovák zsidók deportálását, feladják a budapesti zsidók deportálásának tervét, és lehetővé teszik a bergen-belseni csoport hátramaradt részének távozását Svájcba.¹¹⁷

A megbeszélések és a magyarországi belső helyzet alakulása szülte optimizmust a nyilaspuccs természetesen semmivé foszlatta. Eichmann, akit augusztus végén visszahívtak Berlinbe, újra Budapestre utazott, hogy beteljesítse „küldetését”. A szlovákiai és magyarországi események szorításában McClelland és Mayer kénytelen volt módosítani taktikáját, de nem végső céljait. Október 25-én Mayer táviratilag értesítette Kasztner, hogy készen áll a tárgyalások újabb fordulójára, amelyre már svájci terü-